

СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОСТІ – КРИМІНОЛОГІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИСТОЯННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

У статті частково аналізовано рівень злочинності в державі за 2009 р., а також зроблено спробу підтримати доцільність дискусії науковців щодо активізації розвитку кримінології як комплексної науки, що вивчає злочинність як соціальне явище, і подальше розгортання досліджень в галузі соціології – соціології злочинності.

Ключові слова: соціологія злочинності, кримінологія, соціологічна галузь, правопорушення, детермінанта, об'єкт кримінології, девіантний, деструкція.

В статтє частично анализирован уровень преступности в государстве за 2009 г., а также сделана попытка поддержать целесообразность дискуссий ученых по активизации развития криминологии как комплексной науки, что изучает преступность как социальное явление, и дальнейшее расширение исследований в сфере социологии – социологии преступности.

Ключевые слова: социология преступности, криминология, социологическая сфера, правонарушение, детерминанта, объект криминологии, девиантный, деструкция.

This article partly analyzes the crime level in Ukraine in the year of 2009. It also presents an effort to partake in scientific discussion concerning the further development of criminology as a complex subject, investigating crime as a social phenomenon and activation of research in the branch of sociology, namely the crime sociology.

Keywords: criminal sociology, criminology, sociological industry, offence, determinant, object of criminology, destruction.

РБК Daily проінформувала світову громадськість, що у рейтингу стабільності держав Failed States Index 2010 р. за версією американського журналу Foreign Policy і американського Фонду Світу, Україна зайняла 109-е місце. Вказаний експертний рейтинг відображає здатність влади контролювати цілісність території, а також демографічну, політичну та економічну ситуацію в країні. Аналіз проводився на підставі соціального, економічного та військово-політичного індикаторів. Чим вище порядковий номер, тим менше ризиків у країні [7, 1].

До факторів, які тягнуть Україну вниз, автори досліджень відносять загальну політичну нестабільність, нерівномірність економічного розвитку, неефективну роботу держструктур, високу ступінь криміналізації.

Кримінологічна політика, як стратегічний напрямок протидії злочинності в країні, завжди займала одне із чільних місць серед найбільш гострих проблем, що турбували громадську думку. З проблем кримінологічної політики держави, злочинності, як правило висловлюються всі, вважаючи їх не досить складними для розв'язання. При цьому висвітлюється досить очевидне в проблемі злочинності, те що видно багатьом, нерідко досить поширені у суспільній думці погляди, і поряд з цим пропонуються і певні рішення. На перший погляд, такі підходи здаються

досить радикальними та такими, що можуть реалізуватися у короткий термін.

Але досвід показує, що такого роду “прості” рішення лише на нетривалий час змінюють стан справ, а потім злочинність знову починає зростати: видозмінюються або форми кримінальної поведінки, або сфера вчинення злочинів. Думається, що не погодитись з цим висновком не можна.

Міністерством внутрішніх справ України у січні на офіційному сайті розміщено інформацію за результатами роботи у 2009 р. За 12 місяців п.р. в державі було зареєстровано 434678 злочинів (заяв та повідомлень про злочини зареєстровано 2907335), що на 13,1% більше минулорічного показника. При цьому динаміка зростання кількості тяжких і злочинів середньої тяжкості склала 14,8 – 21,4%, що свідчить про вагомий ріст масштабів злочинності в державі.

Про недостатність заходів, що вживалися у протидії злочинності свідчить зниження рівня розкриття із 71,4 до 64,3%. Загалом залишилися нерозкритими понад 2 млн. злочинів минулих років, у т.ч. майже 7 тис. умисних вбивств, понад 17 тис. умисних тяжких тілесних ушкоджень, майже 1,4 млн. крадіжок, понад 200 тис. грабежів і т.ін.

У структурі злочинності (серед злочинів загально-кримінальної спрямованості) переважають злочини корисливо-насильницької спрямованості.

Загальна кількість потерпілих за 2009 рік у

СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОСТІ – КРИМІНОЛОГІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИСТОЯННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

порівнянні з 2008 роком збільшилась з 214848 до 265982 (ріст на 23,8%), від злочинів загинуло 6590 осіб.

Викликає занепокоєння географія злочинності. Якщо за результатами 10 місяців 2009 року ще залишалися окремі області, де відзначалося зменшення рівня злочинності, то в грудні минулого року, і станом на 1 січня п.р. збільшення масштабів злочинності зафіксовано у всіх, без винятку регіонах держави. Особливо значне зростання зафіксовано у Києві (ріст на 36,6%), Кіровоградській (+33,6%), Чернігівській (+25%), Дніпропетровській (+24,3%), Рівненській (+23,3%), Сумській (+17,8%), Черкаській (+18,7%) областях та Автономній Республіці Крим (+15,7%).

Зросла також кількість злочинів економічної спрямованості. На підтвердження цього можна навести статистичні дані, згідно з якими, за результатами 2009 р. кількість заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем збільшилась на 9,2%, у т.ч. – на 34,1% в особливо великих розмірах, на 14,3% – злочинів, пов'язаних з незаконним використанням бюджетних коштів. На 57,5% зросла кількість зареєстрованих злочинів пов'язаних з невивплатою заробітної плати, пенсії, стипендії тощо.

Постановка проблеми. Аналіз кримінологічної ситуації в Україні дає підстави вважати, що зусилля правоохоронних органів по декриміналізації суспільства, рекомендації щодо протидії і стабілізації злочинності в сучасних умовах, досягнення вітчизняної наукової думки та практики боротьби зі злочинністю, комплексні дослідження теоретичних і практичних проблем і тенденцій, що виникають в ході боротьби зі злочинністю не відповідають вимогам сьогодення.

Мета даної розвідки – спроба підтримати доцільність дискусії науковців щодо активізації розвитку кримінології як комплексної науки, що вивчає злочинність як соціальне явище, особу злочинця, причини й умови виникнення злочинності, шляхи та засоби запобігання їй, і подальше розгортання досліджень в галузі соціології злочинності, як “окремої соціологічної галузі, що має вивчати специфічними засобами і в притаманних для соціології контекстах феномен злочинності й сукупність соціальних явищ, тенденцій, закономірностей, породжених злочинністю” [8, 3].

Виклад основного матеріалу. У вигляді самостійної галузі знань і концепції боротьби зі злочинністю кримінологія існує менше двох століть, і до того варто відмітити, що питання про

поняття кримінології як суспільної, юридичної чи природничої науки продовжує залишатися дискусійним як у нас, так і за рубіжем. Кримінологам у процесі всього розвитку науки, у тому числі до останнього часу, доводиться постійно обґрунтовувати її цінність, необхідність та самостійність як галузі науки.

Зміст кримінології як науки – це дослідження та оцінка злочинності, її змін, регіональних та соціально-групових відмінностей, їх оцінка; дослідження та оцінка процесів детермінації; розробка рекомендацій по боротьбі зі злочинністю, методології та методики кримінологічних досліджень.

Провідними науковцями-кримінологами злочинність визначається, як “соціальне, історично-мінливе, відносно масове, стійке, самодетермінуюче, суспільно небезпечне явище, що включає в себе сукупність усіх злочинів, вчинених у певному суспільстві й у певний період” [5, 59].

Аналогічної думки дотримуються і науковці ряду навчальних закладів МВС України – “злочинність – це історично перехідне та мінливе, соціальне та кримінально-правове соціальне явище, яке являє собою систему всіх злочинів, вчинених у даній державі за певний період часу. Вона визначається такими якісно-кількісними показниками, як: рівень, структура та динаміка. Правопорушення, які не складають злочинів, але тісно пов'язані з ними, такі, наприклад, як пияцтво, наркоманія і т.п., розглядаються кримінологією при аналізі причин та умов ряду видів злочинів і розробці заходів по їх профілактиці” [1, 38].

Зрозуміло, що мають місце певні природні закономірності, за якими існує злочинність. Кримінологія як соціально-правова наука, що вивчає злочинність покликана відкривати ці закономірності та пропонувати їх для використання у практиці протидії злочинності. Сучасна вітчизняна та зарубіжна кримінологічна наука має досить багатий арсенал ефективних інструментів протидії злочинності, який, на жаль не використовується в Україні. Ігнорування його робить Україну незахищеною від різноманітних породжень кризи – так званих кризогенних факторів. В Україні кримінальний компонент є чинником усіх криз – і політичних, і економічних, і правових, і моральних. Іншими словами злочинність відіграє свою значну роль в існуванні будь-якої кризи [4, 1].

Виникає закономірне питання – якщо сучасна кримінологічна наука володіє відповідним арсеналом ефективних інструментів протидії злочинності, в чому ж причина неадекватної

СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОСТІ – КРИМІНОЛОГІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИСТОЯННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

протидії злочинності в Україні? Цілком ймовірно, як заявляє завідувач відділом проблем кримінального права, кримінології і судоустрою інституту держави і права ім. В. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор О. Костенко: “є достатньо підстав вважати, що проти дія злочинності в Україні наразі має ненауковий, а інколи й антинауковий характер. Через відсутність належного наукового забезпечення боротьби із злочинністю в Україні нагадує поведінку “вершника без голови” [4, 2].

Багато людей вважають, що побороти злочинність можливо, керуючись лише здоровим глуздом – буденною свідомістю, не вивчаючи та не враховуючи весь накопичений у цій сфері людський досвід, заперечуючи наукові рекомендації та ігноруючи навіть вимоги закону.

“Непопулярність” кримінології в Україні сьогодні можна пояснити тим, що програми запобігання злочинності багато в чому не відповідають реальним можливостям суспільства. Вони не мають реального матеріально-технічного, фінансового, організаційного, кадрового та психологічного забезпечення. Не всі державні органи, приватні структури та населення з належним розумінням сприймають і реалізують рекомендації, викладені у цих програмах. Отож, унаслідок згаданих вище чинників, програми запобігання злочинності залишаються здебільшого не виконаними. Практичні працівники кримінального правосуддя виходять з того, що для ефективної боротьби зі злочинністю важливо лише розкриття злочинів і викриття злочинців, а кримінологічних теорій, досліджень і фахівців їм не треба.

На теренах сучасної України, починаючи з 1970-х років, міцно затвердилося розуміння кримінології як комплексної, однієї із суспільних наук, що перебуває на межі філософії, соціології, психології, правознавства та деяких інших.

Об’єктом кримінології є суспільні відносини, пов’язані зі злочинністю та іншими правопорушеннями, причинами і умовами виникнення злочинності, місцем і роллю особи злочинця в системі суспільних відносин, а також з розв’язанням завдань по попередженню і профілактиці правопорушень.

Предметом кримінології є дослідження закономірностей, законів, принципів і властивостей розвитку суспільних відносин, що становлять її об’єкт.

Слід зазначити, що не всі вчені поділяють думку про те, що кримінологія є соціолого-правовою міждисциплінарною галуззю знань, що розташовується на межі соціології та

кримінального права. Так, знамі правники, Ю.Д. Блувштейн і А.М. Яковлев розглядають кримінологію як соціологію злочинності [2]. Їхню думку поділяє і А.В. Зелінський, який пише: “Загальноновизнано, що девіантна поведінка (та, що відхиляється) належить до предмету вивчення соціології”.

“Злочинність – одна з форм девіантної поведінки, а тому відсутні будь-які підстави передавати її вивчення від соціологів юристам”. Із сказаного він робить висновок, що “у номенклатурі наук її доцільно було б віднести до розряду соціологічних наук” [3, 8].

Не можна не погодитися з позицією науковців – правників щодо місця кримінології в системі наук, вартує належної уваги і думка практичних правоохоронців щодо недосконалості кримінологічних досліджень причин та умов злочинності і рекомендацій профілактичного характеру.

Що ж являє собою спеціаліст-кримінолог, чому його необхідно навчити, яка його базова підготовка?

Ці питання розв’язувалися та розв’язуються по різному в кожній країні, в усі періоди життєдіяльності людства та окремими авторами.

Сьогодні є поширеними наступні основні точки зору:

- кримінологія – це соціологія злочинності і базовою повинна бути соціологічна підготовка. Виходячи з цього, в ряді країн кримінологію викладають майбутнім соціологам, а не юристам (США, Великобританія та інші);

- кримінологія – юридична наука, тому юридична підготовка повинна бути головною при підготовці спеціалістів-криміналістів (Україна, Росія та інші країни Східної Європи);

- кримінологічні дослідження – це дослідження, перш за все, поведінки людини і відповідно їх повинні проводити спеціалісти-психологи, психіатри. Це характерно для представників так званої клінічної кримінології;

- пряме визначення кримінологічних досліджень як міждисциплінарних.

“Кримінологія – це система різноманітних знань і методів, які створюють специфічну цілісність, а також система особливого роду міждисциплінарної науково-дослідницької діяльності, спрямованої на вивчення злочинності” – вважають відомі російські кримінологи В.Б. Першин та А.М. Подрядов.

У будь-якій державі та суспільстві джерелом причин і умов злочинності є соціальні протиріччя, їхні негативні протилежності і ступінь загострення.

Система таких протиріч різноманітна:

СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОСТІ – КРИМІНОЛОГІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИСТОЯННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

боротьба між новою і старою системами, що складає основи прогресу, класові протиріччя, інші соціальні протиріччя: економічні, політичні, управлінські, психологічні, ідеологічні, правові. При цьому матеріальне благополуччя суспільства далеко не завжди зумовлює низький рівень злочинності. Прикладом цього є практично всі індустріально розвинуті країни світу.

Викладене дозволяє заявити, що:

- причини злочинності на соціологічному рівні необхідно насамперед шукати в економічних відносинах, у їхніх протиріччях, незбалансованості господарського механізму, вадах, недоліках економічної політики, а також у системі розподільних відносин;

- причини злочинності слід шукати у всій палітрі відносин людини як соціальної істоти, із зовнішнім середовищем, у тому, що є змістом соціального буття людини у всіх його складностях і протиріччях;

- не слід виключати з причин реакцію людини на політичні інтереси і конфлікти;

- причини злочинності слід шукати й у моральному стані суспільства, у наявності чи відсутності тих чи інших моральних цінностей і установок. Ні економічне життя суспільства, ні його правові постанови, ні різноманіття соціальної сфери, ні політика не можуть бути вільні від моральності [6, 118 – 123].

Сучасна Україна не є виключенням, їй також притаманна система негативних соціально-політичних явищ, пов'язаних з протиріччями суспільства і держави, які породжують злочинність.

Однак, кримінологія – не все наука, яка здатна давати універсальні рекомендації на всі випадки життя, кримінологія має свій кут зору, розв'язуючи проблему боротьби зі злочинністю в конкретних умовах місця та часу.

Вивчення злочинності як соціального явища, особи злочинця та засобів протидії злочинності не може обмежуватися лише знайомством з правовими і суміжними науками. Аналіз цих проблем лежить у сфері предмета соціології.

Сьогодення української соціології – це розвиток кількох десятків наукових напрямів, серед яких соціології злочинності, як окремій соціологічній галузі не приділялася належна увага. Однак, відсутність належного розвитку соціології злочинності, зовсім не свідчить про відсутність до неї інтересу знаних науковців-юристів, зокрема, А. Герцензона, В. Кудрявцева, А. Гурова, О. Бандурки, А. Яковлева, А. Закалюка, Я. Гілінського, І. Руценка, В. Соболева, А. Ярмиш та ін.

В останні роки, у вищезгаданому

соціологічному напрямі активні прикладні дослідження здійснюють державні і недержавні соціологічні центри і установи: Інститут соціології НАН України, Український інститут соціальних досліджень, Київський міжнародний інститут соціології, соціально-психологічний факультет Національного університету внутрішніх справ, НДІ Національної академії внутрішніх справ України та ін. Під егідою низки авторитетних національних установ, власне таких як, Академія правових наук, Українська правнича фундація, Національна юридична академія ім. Я. Мудрого українськими кримінологами і соціологами реалізовано ряд проектів прикладного спрямування з проблем поширення нелегальних наркотиків, корупції, організованої злочинності, торгівлі людьми.

Але, окремі публікації, розрізнені дослідження на тему злочинності не дають права вважати, що сформувалася самостійна наукова галузь з власною традицією, понятійним апаратом, відповідними методами тощо [9, 5].

У колишньому СРСР за певних історичних обставин проблема протистояння злочинності вважалася “вотчиною” кримінології і набула статусу виключно юридичної дисципліни. Ідеолого-політичні перепони, обмеження цензури, практично необмежений вплив правоохоронних органів і академічних юридичних установ у формуванні галузевої кримінологічної монополії перешкождали соціологам в проведенні практичних досліджень проблем злочинності, що не сприяло формуванню відповідної наукової галузі.

Обмеженість юридичного підходу, і не тільки, до проблем протистояння злочинності позначилася на якості і результатах кримінологічних досліджень, які не задовольняють сучасним науковим вимогам та потребам демократичного суспільства.

У чому ж актуальність заявлених питань? Чому саме зараз суспільство гостро потребує нових наукових досліджень, пошуків, рішень і відповідей на питання які його найбільше турбують?

Автор монографічного дослідження “Соціологія злочинності”, завідувач кафедри соціології навчально-наукового інституту права, економіки та соціології Харківського національного університету внутрішніх справ І.П. Руценка заявляє, що актуальність порушеної теми визначається наступними обставинами:

- існує справжній виклик суспільству, соціальному порядку з боку криміналітету, професійної та організованої злочинності, а також комплекс гострих та нерозв'язаних соціальних проблем, які супроводжують явище злочинності;

СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОСТІ – КРИМІНОЛОГІЯ, ЯК ІНСТРУМЕНТИ ПРОТИСТОЯННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

- злочинність безпосередньо торкається соціального порядку, специфічно відбивається на соціальних відносинах, структурах, інститутах, що загострює професійний інтерес соціологів до змісту й наслідків цього явища;

- у структурі вітчизняної соціології відсутня окрема галузь, яка б була спеціально зорієнтованою на дослідження феномену злочинності, виконувала б функцію мобілізації інтелектуальних ресурсів для протидії злочинності, допомагала б політичному керівництву, адміністративним структурам, правоохоронним органам, населенню в боротьбі зі злочинністю, і розвивалася б як інститут громадянського суспільства;

- вже формується і буде об'єктивно підсилюватися попит громадянського суспільства на достовірну інформацію стосовно криміногенної ситуації, реального стану і тенденцій злочинності, дані, які б доповнювали офіційну кримінальну статистику.

Задовольнити цей попит можливо виключно в межах соціологічного вивчення проблеми із застосуванням притаманних соціології методів і технологій пізнавальної діяльності.

Отже, розвиток соціології злочинності в межах української соціології є назрілим питанням, позитивне розв'язання якого, по-перше, дозволить вивчати феномен злочинного у різних соціальних контекстах, по-друге, буде мати суттєве прикладне значення для потреб державних органів і громадськості [10, 3].

У вітчизняній соціології заявляє про себе нова галузь – соціологія злочинності, яку ідентифіковано шляхом відокремлення її проблематики, функцій від аналогічних ознак вітчизняної кримінології. Визначені суспільна потреба у цій галузі, її об'єкт і предмет, внутрішня структура і зв'язок із суміжними дисциплінами, завдання, функції та внутрішня структура, місце у науковому просторі. За допомогою класичних і сучасних соціологічних теорій зроблено теоретико-соціологічну інтерпретацію злочину і злочинності.

Теоретико-соціологічна інтерпретація злочину і злочинності створює підстави ставити питання про розробку загальної теорії злочинності як спеціальної соціологічної теорії. Вона мусить охоплювати і пояснювати усі прояви феномену злочинності від визначення його місця і ролі в суспільстві до змісту і особливостей конкретних актів злочинної поведінки та заходів їх попередження.

Проведені емпіричні дослідження надають можливість практичного застосування соціологічного знання за двома напрямками: вивчення латентної злочинності і стеження за громадською думкою, яка складається довкола

проявів злочинності у суспільстві та діяльності правоохоронних органів.

Однак, мабуть, буде передчасним питання категорично-принципового розмежування об'єктно-предметної сфери кримінології і соціології злочинності.

Висновок. Кримінологія – як суто юридична дисципліна в пострадянський період не була здатна відіграти роль повноцінної заміни, бо не охоплювала всієї предметної області, не мала відповідної теоретико-методологічної бази, не оперувала достатньо ефективно усім арсеналом соціологічних методів, які є найбільш адекватними для дослідження злочину і злочинності як соціальних явищ і низки соціальних процесів, відносин, інститутів, породжених цими феноменами.

Відсутність відповідних досліджень в соціології злочинності занадто звужувало уявлення про тенденції злочинності і не сприяло розробці відповідних соціальних програм, пов'язаних з профілактикою, попередженням протиправної поведінки, мінімізацією її шкідливих наслідків. У суто науковому аспекті не відбувалося значних просувань у напрямку пояснення і розуміння феноменів злочинності і злочину в широкому соціальному контексті, механізми їх відображення у громадській думці, поведінки населення або діяльності правоохоронних органів в умовах криміналізації суспільства.

Соціологія злочинності мусить розвиватися як галузь соціології, яка заповнить нішу, що залишилась порожньою внаслідок природної обмеженості юридичного підходу до злочинності.

Ця ніша сьогодні не зайнята юридичними дисциплінами в силу їх природної понятійно-концептуальної обмеженості. Перспективними напрямками для соціології злочинності являється розробка теоретико-методологічних основ дослідження злочинності шляхом соціологічної інтерпретації явищ і понять на базі застосування класичних і сучасних соціологічних теорій, розширення предметної області за рахунок тем, які не досліджуються юристами, створення власних відгалужень і напрямків прикладних робіт.

Соціологія злочинності повинна бути відкритою громадянською дисципліною, що, по-перше, націлена на інформування широкої громадськості, політиків, адміністраторів, керівництва органів правопорядку на дійсний стан та тенденції злочинності, широкий спектр явищ, які зумовлені злочинними проявами, по-друге, здатна слугувати пошуку соціальних альтернатив, сценаріїв та соціальних технологій, що мають на меті протидію поширенню цих фактів.

Соціологія злочинності це обов'язкова взаємодія з юридичними дисциплінами

УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДІ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

кримінально-правового циклу (кримінальне право, кримінальний процес, кримінологія та ін.), не юридичними дисциплінами, що досліджують феномен злочинного (філософією злочинності, кримінальною психологією, кримінальною антропологією, кримінальною сексологією) і спорідненими галузями – соціологією права, юридичною соціологією, соціологією девіантної поведінки, а також адаптація і розвиток соціологічних методів для потреб кримінологічних досліджень, організація і проведення польових робіт.

Думається, що констатування соціології злочинності має відбутися з урахуваннями існуючих обставин – вузьких місць вітчизняної кримінології і власного соціологічного розвитку галузі, радикально не демонтуючи, а реформуючи і модернізуючи кримінологічні конструкції на яких практично базується і тримається нинішня правоохоронна система держави.

1. Баляба А.В., Виленская Э.В., Дидоренко Э.А., Розовский Б.Г. Криминология: приглашение к

дискуссии / Луганский ин-т внутренних дел МВД Украины; Институт экономико-правовых исследований НАН Украины. – Луганск: РИО ЛИВД, 2000. – С. 38.

2. Блувштейн Ю.Д., Яковлев А.М. Введение в курс криминологии. – М., 1983. – С. 8, 9; Карбонье Ж. Юридическая социология. – 1986. – С. 8.

3. Зелинский А.Ф. Криминология. – Харьков, 1996. – С. 8.

4. Костенко О. "Проблема №1 – злочинність. Як розв'язати вузол із політики, економіки та моралі." "Щоденна всеукраїнська газета "День", №62, 10.04.2009.

5. Курило В.І., Михайлов О. Є., Яра О.С. Криминологія. Київ, 2006. – С. 59.

6. Курило В.І., Михайлов О.Є., Яра О.С. Криминологія. Київ, 2006. – С. 118 – 123.

7. РБК - Украина. "У рейтингу стабільних держав Україна зайняла 109-е місце, випередивши Росію..." Київ, 23.06.2010.

8. Руценко І.П. Соціологія злочинності. Автореферат. НУВС. Харків, 2002. – С. 3.

9. Руценко І.П. Соціологія злочинності. Автореферат. НУВС. Харків, 2002. – С. 5.

10. Руценко І.П. Соціологія злочинності. Автореферат. НУВС, Харків, 2002. – С. 3.

Стаття надійшла до редакції 24.06.2010

УДК 37 (477)

Ганна Кільова, кандидат психологічних наук,
заступник керівника управління із питань звернення громадян
Адміністрація Президента України

УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДІ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджується проблема становлення освіти в Україні її напрямки реформування на сучасному етапі та розвиток неперервної освіти у формуванні професійних компетентностей молоді до трудової діяльності.

Ключові слова: освіта, навчання, розвиток, система освіти, менеджери, виховання, становлення національної школи, трудова діяльність.

В статті досліджується проблема становлення образования в Украине ее направления реформирования на современном этапе и развитие непрерывного образования в формировании профессиональных компетентностей молодежи к трудовой деятельности.

Ключевые слова: образование, учеба, развитие, система образования, менеджеры, воспитания, становления национальной школы, трудовая деятельность.

In the article the problem of becoming of education is investigated in Ukraine her directions of reformation on the modern stage and development of continuous education in forming of professional to the competence of young people to labour activity.

Keywords: education, studies, development, system of education, managers, educations, becomings of national school, labour activity.

Актуальність проблеми. Ринкова економіка висунула нові умови організації процесу навчання у загальноосвітніх навчальних закладах та системі безперервної освіти і навчання молоді у процесі формування високих професійних компетенцій. Репродуктивний метод навчання не задовольняє

сьогодення. Суспільству необхідні випускники з творчим мисленням, вмінням орієнтуватися у конкурентному середовищі. Фундамент економічної освіти і розвитку творчих здібностей дає загальноосвітня школа, де, крім загальноосвітніх знань школа виховує учнівську молодь, надає їй у процесі навчання набір